

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

26 травня 2025 р. (протокол № 11, п. 4)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказ від 26.05.2025 № 78-О

В. о. директора

Капіталіна ГУРОВА

**ПОЛОЖЕННЯ
про норми професійної етики педагогічних працівників та
співробітників ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий
коледж Державного торговельно-економічного університету»**

Харків, 2025

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про норми професійної етики педагогічних працівників та співробітників ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – Положення) визначає, систематизує, упорядковує та закріплює єдину систему норм, правил і критеріїв професійної етики в усіх видах освітньої діяльності, що регулюють відносини між учасниками освітнього процесу Відокремленого структурного підрозділу «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – Коледж), а також іншими членами колективу, захищають їх людську цінність і гідність, підтримують якість професійної діяльності педагогічних працівників та співробітників і честь їхньої професії, створюють корпоративну культуру Коледжу, ґрунтовану на довірі, відповідальності і справедливості.

1.2. Дія Положення поширюється на педагогічних працівників та співробітників Коледжу, які повинні мати бездоганну репутацію, професійне зростання та суворо дотримуватися норм професійної етики. Дія Положення також поширюється на осіб, з якими відбуваються контакти та взаємодія у ході освітнього процесу.

1.3. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу поважають закон, у своїй діяльності дотримуються Конституції і законів України, діючих нормативно-правових актів, що регламентують освітню діяльність, усвідомлюють свою відповідальність перед здобувачами освіти, педагогічним співтовариством та суспільством.

II. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

2.1. Діяльність педагогічних працівників та співробітників Коледжу спрямована на всебічний розвиток здобувачів освіти з метою виховання свідомих громадян.

2.2. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу виконують свою місію з любов'ю та повагою до життя, гідності та особистості кожного здобувача освіти, віддані своєму покликанню в усіх проявах, дотримуються високого рівня культури поведінки, поведуться стримано та тактовно, зберігають самоконтроль і витримку, слідкують за своїм зовнішнім виглядом, уникають проявів негативних емоційних реакцій, які принижують їх людську гідність.

2.3. У своїй діяльності педагогічні працівники та співробітники Коледжу дотримуються принципів загальнолюдської та професійної моралі, є чесними та беззастережно відданими своїм обов'язкам.

Вони керуються такими етичними принципами:

– **верховенства права та законності:** рівність усіх і кожного перед законом, неминучість покарання за його порушення; основою прийняття

педагогічними працівниками та співробітниками Коледжу професійних рішень не можуть бути мотиви матеріальної та особистої вигоди, кар'єри, задоволення власних амбіцій, інтересів членів сім'ї, родичів та друзів; у межах дотримання вимог законодавства дотримуються переваги інтересів здобувачів освіти перед інтересами усіх інших осіб;

- компетентності: учасники освітнього процесу чітко визначають і враховують межі власної компетентності, несуть відповідальність за виконані дії; використовують (у межах можливого) всі необхідні для досягнення позитивного педагогічного результату засоби, сучасні знання, педагогічні методи, у разі потреби – звертаються до інших спеціалістів; користуються науковими досягненнями, проявляючи обачливість і беручи до уваги можливі наслідки своїх висловлювань серед здобувачів освіти; постійно дбають про культуру своєї мови і спілкування, не допускають ненормативної, нецензурної лексики, грубих і образливих фраз;

- конфіденційності: інформація, отримана педагогічними працівниками та співробітниками Коледжу в процесі роботи розголошується іншим відповідно до вимог виконання службових обов'язків, у формі, що виключає використання її у власних інтересах та на шкоду іншим учасникам освітнього процесу;

- спільної та індивідуальної відповідальності за результати діяльності: педагогічні працівники та співробітники Коледжу старанні у своїй роботі, усвідомлюють особисту відповідальність за здійснення професійної діяльності, за фізичний, інтелектуальний, емоційний і духовний захист осіб, освітою яких вони займаються; несуть персональну відповідальність за висловлювання в межах професійної діяльності, викладені в засобах масової інформації та публічних виступах, не вводять в оману людей неперевереною інформацією; уникають вчинків та висловлювань рекламного характеру, як на свою особисту користь, так і на користь Коледжу, на користь справи з негативними наслідками;

- довіри, партнерства та взаємодопомоги: атмосфера довіри стимулює вільний обмін ідеями та інформацією, що забезпечує вміння вести співробітництво і вчасно надавати необхідну допомогу; педагогічні працівники та співробітники Коледжу створюють у студентському колективі атмосферу доброзичливості, взаємодопомоги, творчої співпраці, зацікавленості в отриманні нових знань; професійну діяльність здійснюють, не вводячи здобувачів освіти та їх батьків (законних представників) в оману щодо кваліфікації, наявності наукового ступеню чи вченого звання тощо.

- справедливості та об'єктивності: взаємини між членами спільноти Коледжу базуються на неупередженому ставленні одне до одного, можливості розглядати спірні питання неупереджено, не беручи до уваги особистих уподобань чи вигід; неприпустимо заниження чи завищення оцінки для штучного підтримання видимості успішності і виправлення помилок здобувачів освіти під час письмових екзаменів та інших форм

контрольних перевірок, вчинення будь-яких дій, спрямованих на ствердження несправедливості, прагнення до будь-якої винагороди, яка не встановлена чинним законодавством України;

- толерантності та взаємної поваги: викладачі та співробітники Коледжу є доброзичливими і прихильними до здобувачів освіти та колег, незалежно від віку, індивідуально-психологічних особливостей, статі, раси, національності, віросповідання, соціального стану, політичних поглядів, місця проживання, громадянства та інших ознак, включаючи матеріальне становище; поважають кожного здобувача освіти як особистість, організовують освітній процес з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей, типу характеру та здібностей здобувачів освіти; поважають права, законні інтереси, честь, гідність, репутацію та почуття осіб, з якими вони спілкуються;

- академічної свободи: педагогічні працівники вільні у виборі об'єктів та методів досліджень, можуть висловлювати, поширювати й критикувати будь-які ідеї та погляди інших; обмеженням академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика; дискримінація та зведення рахунків через критичне висловлювання є не припустимим; умовою педагогічної діяльності педагогічного працівника є його незалежність у дотриманні своїх професійних прав і обов'язків, що передбачає свободу від будь-якого зовнішнього тиску чи втручання в його діяльність; педагогічні працівники самостійно обирають стиль спілкування зі здобувачами освіти, заснований на взаємній повазі;

- академічної доброчесності: педагогічні працівники при відборі і передачі інформації здобувачам освіти дотримуються сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими керуються учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень; спотворення інформації чи зміна її авторства неприпустимі;

- прозорості: з метою уникнення зловживань посадовим становищем педагогічними працівниками та співробітниками Коледжу, всі процедури, що стосуються освітньої, науково-дослідницької, фінансової та господарської діяльності – прозорі;

- безпеки та добробуту: педагогічні працівники та співробітники Коледжу сприяють зміцненню фізичного, психоемоційного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, формуванню їхнього світогляду, зберігають позитивний психологічний клімат у колективі, в усіх випадках запобігають заподіянню шкоди здобувачам освіти, не наражають їх на небезпеку та захищають від будь-яких шкідливих впливів, не можуть пропонувати здобувачам освіти знання, які загрожують їхньому життю або суспільству в цілому, використовувати методи, які негативно впливають на психічний або фізичний стан здоров'я.

ІІІ. НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ КОЛЕДЖУ

Педагогічні працівники та співробітники Коледжу, визнаючи та поділяючи етичні принципи цього Положення, у своїй професійній діяльності керуються такими етичними нормами.

3.1. Зберігати та примножувати традиції Коледжу, шанувати його історію та досягнення.

3.2. Забезпечувати якість освітньої діяльності Коледжу та якість надання освітніх послуг, підтримувати його позитивний імідж та репутацію серед закладів освіти України.

3.3. Дбати про підтримку високої академічної культури, атмосфери довіри і взаємоповаги.

3.4. Орієнтуватися на зразки високоморальної поведінки, засновані на ідеалах добра, довіри, гуманізму.

3.5. Виконувати норми мовленнєвого етикету.

3.6. Дотримуватися принципів справедливості й чесності.

3.7. Сприяти створенню атмосфери довіри, доброзичливості, справедливості, шанобливого ставлення до гідності й прав кожного члена колективу, не допускаючи будь-яких форм дискримінації та насильства.

3.8. Виявляти толерантність та повагу до звичаїв і традицій осіб, що здобувають освіту, педагогічних працівників та співробітників усіх національностей, поважати культурні та інші особливості різних етнічних та соціальних груп й конфесій.

3.9. Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, незважаючи на їх стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання.

3.10. Дбайливо ставитися до майна Коледжу, використовувати його виключно з метою виконання посадових обов'язків, дотримуватися чистоти і порядку у приміщеннях та на території, на робочому місці, в навчальних аудиторіях, лабораторіях, гуртожитках тощо, економно витрачати енергоносії та водопостачання.

3.11. Поважати сімейні цінності, приватне життя своїх колег та здобувачів освіти.

3.12. Турбуватися про створення безпечного освітнього середовища.

3.13. Дотримуватися охайного та стриманого стилю у зовнішньому вигляді.

3.14. Вести здоровий спосіб життя, піклуватися про підтримку своєї працездатності, відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я.

3.15. Дбайливо ставитися до довкілля, брати участь та особисто організовувати заходи, спрямовані на його збереження.

IV. ЕТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН В АКАДЕМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

4.1. Взаємовідносини педагогічних працівників та співробітників Коледжу зі здобувачами освіти

4.1.1. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу беруть на себе особисту моральну відповідальність за всебічний розвиток здобувачів освіти, сприяють реалізації їх права на володіння сучасними, всебічними знаннями, необхідними вміннями і навичками.

4.1.2. При оцінці поведінки і навчальних досягнень педагогічні працівники не занижують якості здобувачів освіти, прагнуть укріпляти їх самоповагу та віру в свої сили, демонструють можливості удосконалення, підвищення мотивації навчання.

4.1.3. Педагогічні працівники надають можливість для реалізації права здобувача освіти вільно висловлювати свої думки та мати власну позицію у процесі обговорення навчального матеріалу.

4.1.4. Негуманне ставлення до здобувача освіти, приниження людської гідності, використання в особистих інтересах його праці неприпустимі.

4.1.5. Педагогічні працівники не мають права розголошувати інформацію про особистість здобувача освіти навіть після закінчення його навчання, за винятком випадків професійних консультацій чи обставин, передбачених законом.

Розголошення інформації про особу здобувача освіти, відомостей про його особисте життя є етичним лише в таких випадках:

- наявності письмової згоди здобувача освіти або його законних представників;

- мотивованої вимоги органів дізнання, слідства, прокуратури і суду.

4.1.6. При використанні конфіденційної інформації в освітньому процесі, науково-дослідній роботі, в публікаціях забезпечується анонімність здобувача освіти.

4.1.7. Педагогічні працівники сприяють усвідомленню та реалізації відповідального ставлення здобувачів освіти до освітнього процесу, активно залучають їх до розвитку самоврядування.

4.1.8. Якщо здобувач освіти чинить опір встановленню довірливих взаємовідносин з педагогічним працівником, останній контактує із законними представниками здобувача освіти, родиною чи близькими йому людьми або звертається за допомогою до відповідного фахівця.

4.1.9. У випадках, коли погляди здобувача освіти на освітній процес відрізняються від думки педагогічного працівника, останній, не зважаючи на це, прагне знайти порозуміння з ним.

4.1.10. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу не повинні:

- принижувати особисту гідність здобувачів освіти: використовувати нецензурні вирази, підвищувати голос, давати прізвиська, демонстративно

спотворювати їхні імена та прізвища, робити в'їдливі зауваження, публічно обговорювати особисте життя або недоліки;

- обговорювати зі здобувачів освіти своїх колег;
- відверто одягатися, носити вульгарні прикраси у робочий час;
- проводити під час навчальних занять комерційну рекламу;
- призначати плату за складання будь-яких видів підсумкового контролю (екзамени, заліки тощо), писати за винагороду курсові та кваліфікаційні роботи;
- проводити під час навчальних занять політичну агітацію;
- шантажувати здобувачів освіти тим, що вони не складуть форму контролю;
- надмірно завищувати вимоги до складання підсумкового контролю;
- перетворювати складання будь-якого виду контролю на формальне із відверто заниженими вимогами;
- змінювати критерії оцінювання під час проведення контрольних заходів, керуючись власним настроєм;
- демонструвати наявність шкідливих звичок перед здобувачами освіти;
- спізнюватися на заняття.

4.1.11. У разі виникнення конфліктних ситуацій зі здобувачем освіти під час навчальних занять інформувати про це завідувача відділення або заступника директора з навчально-методичної роботи.

4.2. Взаємовідносини у колективі педагогічних працівників та співробітників Коледжу

4.2.1. Взаємодія педагогічних працівників та співробітників Коледжу вибудовуються на основі поваги до особистих інтересів, допомоги, співпраці, відкритості, довіри та підтримки.

4.2.2. Педагогічні працівники не дозволяють висловлювань, що підривають повагу до педагогічної професії, сприяють збереженню та підвищенню її престижності.

4.2.3. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу не займаються політичною, релігійною агітацією і пропагандою в робочий час.

4.2.4. Педагогічні працівники охороняють честь педагогічного співтовариства.

4.2.5. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу уникають конкуренції, яка заважає їх партнерству при виконанні спільної справи, готові ділитися своїми професійними знаннями та досвідом.

4.2.6. Педагогічні працівники публічно не ставити під сумнів та не дискредитують професійну кваліфікацію інших педагогічних працівників.

4.2.7. Обговорення діяльності інших педагогічних працівників у присутності здобувачів освіти та їх батьків (законних працівників) є неприпустимим.

4.2.8. Педагогічні працівники уникають необґрунтованих і скандальних конфліктів у взаємовідносинах; у випадку виникнення розбіжностей у поглядах вони прагнуть до їх конструктивного вирішення.

4.2.9. Педагогічні працівники неупереджено аналізують як власні помилки, так і помилки своїх колег, не прикривають помилки та проступки один одного.

4.2.10. Різні статуси педагогічних працівників, кваліфікаційні категорії і обов'язки не перешкоджають рівноправному вираженню думок і захисту власних переконань.

4.3. Взаємовідносини педагогічних працівників та співробітників Коледжу з адміністрацією

4.3.1. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу будують свої взаємовідносини з адміністрацією коледжу на принципах сумлінного дотримання та виконання обов'язків, положень, інструкцій й інших внутрішніх нормативних актів коледжу.

4.3.2. Взаємовідносини керівництва з підлеглими базуються на принципах відкритості керівництва стосовно педагогічних працівників та співробітників Коледжу, надання керівниками однакових можливостей усім своїм підлеглим для виконання обов'язків, підтримки ініціативності підлеглих, розуміння специфіки роботи підлеглих й відповідальності за результати їх роботи, неупередженості й справедливої оцінки результатів їх роботи.

4.3.3. Взаємовідносини підлеглих з керівниками формуються на принципах поваги, дисципліни та дотримання субординації, ретельного виконання своїх прямих посадових обов'язків.

4.3.4. Стосунки адміністрації з педагогічними працівниками та співробітниками Коледжу базуються на принципах рівноправності.

4.3.5. Адміністрація не вимагає інформації про особисте життя працівників, не пов'язану з виконанням ним своїх трудових обов'язків.

4.3.6. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу беруть активну участь в роботі профспілкової організації, одночасно отримуючи її захист і підтримку.

4.3.7. Директор Коледжу, формуючи педагогічний колектив, усвідомлює власну відповідальність за підтримку та розвиток професійної компетентності кожного його члена.

4.4. Взаємовідносини педагогічних працівників та співробітників Коледжу та батьків (законних представників) здобувача освіти

4.4.1. При здійсненні освітньої діяльності педагогічні працівники встановлюють контакти з батьками здобувачів освіти чи їх законними представниками.

4.4.2. Педагогічні працівники зрозуміло та об'єктивно інформують батьків (законних представників) про навчальні досягнення здобувача освіти, здобутки в позанавчальній діяльності з метою створення єдиної педагогічно доцільної позиції в його підтримці.

4.4.3. Педагогічні працівники консультують батьків (законних представників) здобувачів освіти щодо актуальних проблем виховання, радять шляхи пом'якшення конфліктів тощо.

4.4.4. Взаємовідносини між педагогічними працівниками і співробітниками Коледжу та батьками (законними представниками) здобувачів освіти ґрунтуються на принципах взаємної поваги, довіри, доброзичливості, тактовності, правдивості та справедливості.

4.4.5. Відносини педагогічних працівників із батьками (законними представниками) здобувачів освіти не впливають на оцінку їх особистості та навчальних досягнень.

4.4.6. Ступінь втручання педагогічного працівника в особисте життя здобувача освіти визначається винятково професійною необхідністю (коли існує загроза життю, здоров'ю та розвитку здобувача освіти).

4.4.7. Педагогічні працівники роз'яснюють батькам (законним представникам) здобувача освіти необхідність, мету та форми передбачуваного педагогічного втручання.

4.5. Взаємовідносини педагогічних працівників та співробітників Коледжу та громадськості

4.5.1. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу мають право займатись у вільний час іншою діяльністю, якщо вона не суперечить вимогам законодавства про захист моралі, про боротьбу з корупцією, якщо вона відповідає загальноприйнятим етичним нормам, не завдає шкоди здобувачам освіти та їх професійній діяльності.

4.5.2. У своїй громадській роботі педагогічні працівники пам'ятають про свою підвищену суспільну відповідальність, обумовлену підвищеними вимогами до моральних якостей.

4.5.3. Педагогічні працівники здобувають, застосовують і поглиблюють наукові знання, поширюють інформацію серед здобувачів освіти, колег і громадськості, у разі необхідності – одержують консультації і використовують допомогу спеціалістів.

V. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

5.2. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу уникають ситуацій, які створюють конфлікт особистих інтересів та інтересів коледжу (отримання грошових коштів, або винагороди в будь-який інший формі, переданих з метою впливу на хід прийняття та/або результат рішення педагогічного працівника чи співробітника Коледжу, інших ситуацій, які можуть призвести до негативних наслідків для Коледжу).

5.2. У разі виникнення вищевказаного конфлікту або можливості такого конфлікту, педагогічний працівник чи співробітник Коледжу зобов'язаний звернутися за допомогою у вирішенні ситуації до безпосереднього керівника.

При неможливості вирішення конфлікту інтересів безпосереднім керівником, педагогічний працівник або співробітник Коледжу має звернутися за допомогою до директора Коледжу.

VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕВИКОНАННЯ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Виконання цього Положення забезпечується на основі морального самоконтролю кожного педагогічного працівника та співробітника Коледжу.

6.2. Педагогічні працівники та співробітники Коледжу зобов'язані дотримуватися вимог Положення і при виявленні порушень спробувати припинити їх власними силами.

6.3. Поведінка педагогічних працівників та співробітників Коледжу, які допустили порушення цього Положення, розглядається комісією з етики та академічної доброчесності ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».